

LUND UNIVERSITY

Projekt FIRE21 - Sammanställning workshop med Hovedstadens Beredskab

Frykmer, Tove; Johnson, Victoria

2024

Document Version:
Förlagets slutgiltiga version

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):
Frykmer, T., & Johnson, V. (2024). *Projekt FIRE21 - Sammanställning workshop med Hovedstadens Beredskab*.

Total number of authors:
2

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:
Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Projekt FIRE21 - Sammanställning workshop med Hovedstadens Beredskab

I denna rapport sammanställer vi resultaten från en workshop med Hovedstadens Beredskab i Danmark. Workshopen utfördes som en del av projektet FIRE21 (Fire and Rescue Services in the 21st Century). I projektet studerar vi (forskare från Sverige, Norge och Danmark) hur räddningstjänster löser problem i så kallade problemlösande nätverk. Vi ser dessa som nödvändiga för att lösa problem i dagens och morgondagens insatser, där vi behöver olika förmågor eller många individer för att hantera olyckor och kriser. Mer information om själva projektet hittar ni här: <https://www.ri.se/sv/fire21/om-projektet>

I en del av projektet undersöker vi vilka individuella kvaliteter som är viktiga för att lösa problem i grupp. För att göra detta tar vi del av både litteratur och erfarenheter från professionella. Vi hittar förslag på kvaliteter som inom forskningen är bevisat viktiga för kollektiv problemlösning och vi tar in erfarenheter från professionella om vad som faktiskt verkar fungera i verkligheten. Till slut vill vi kunna föreslå viktiga individuella kvaliteter för kollektiv problemlösning, som räddningstjänsten kan utveckla för att kunna hantera situationer bättre. Viktigt att notera är att vi har valt att använda "kvaliteter" som ett brett begrepp, som kan innefatta förmåga, kompetens, erfarenhet, egenskaper, kunskap eller liknande. Det har varit viktigt för oss att inte låsa deltagarna i ett visst "fack" utan att samla in insikter och synpunkter brett.

Baserat på de diskussioner som genomförts under workshopen med deltagare från Hovedstadens Beredskab presenterar vi här en sammanfattning av resultaten. Vi kommer under hösten 2024 ta fram och förmedla en slutrapport för projektet FIRE21, där dessa resultat ingår.

Metod

Workshopen ägde rum 12 mars 2024 med 17 deltagare (16 män och 1 kvinna) i olika befälsbefattningar.

Vi började med att deltagarna individuellt fick skriva ner svar på följande frågor:

1. Vad är det som gör att problemlösning i grupp funkar när man hanterar oönskade händelser?
2. Vad är viktiga individuella kvaliteter för dig när du löser problem under oönskade händelser?
3. Markera nu topp 3 av det du skrivit, vad är allra viktigast?

Sedan gick vi igenom de viktigaste kvaliteterna tillsammans och diskuterade medan vi skrev upp på flipchart.

Efter det presenterade vi *perspektivförståelse* som en viktig kvalitet. Detta är baserat på resultat från en litteraturstudie som genomförts i projektet. Deltagarna fick i grupper om 4-5 personer diskutera följande frågor:

1. Vad skulle ni säga ingår i perspektivförståelse? Vad består det av om man bryter ner det? Vi är ute efter stora byggstenar i perspektivförståelse.
2. Hur kan man identifiera förmåga till perspektivförståelse hos en person? Hur vet man att man "har det"? Vad är det som hindrar en att "få det"?

I Sverige är perspektivförståelse ett välkänt begrepp, medan det i Danmark inte bär med sig samma betydelse. Ordet i sig var även inte känt på danska, så vi fick förklara vad det innebar. Vi förstår att det i och med detta är lite mindre intressanta resultat, men grupperna diskuterade på ett bra sätt.

Slutligen gick vi tillbaka till diskussionen från del 1 (kvaliteter för problemlösning i grupp) och försökte rangordna dessa kvaliteter. Det visade sig vara en svår uppgift, men det satte igång intressanta diskussioner, som tas upp i sammanställningen nedan.

Sammanfattning av resultat

Här presenterar vi en sammanfattning av resultaten. I appendix 1 återfinns illustrationer av resultaten (från post-its och flipcharts).

Under diskussionen kring de viktigaste punkterna deltagarna hade noterat utifrån våra två frågor om **kvaliteter i del 1** av workshopen framkom följande.

Deltagarna beskrev ett antal kvaliteter som kan tänkas koppla till en individs attityd, t.ex. beslutsamhet, att ta initiativ, vara handlingskraftig, ha integritet och kunna anpassa sig efter situationen. Andra kvaliteter kan kopplas till individens personliga egenskaper, som att kunna kommunicera så att alla förstår, vara prestigelös och kreativ, samt ha analytisk förmåga och sunt förnuft, och samtidigt kunna både vara och visa lugn. Kvaliteter i gruppen beskrevs också, som att ha olika sorters kompetens, att gruppledare kan vara både projektledare och -deltagare och att man behöver ha samma mål och en helhetsförståelse för vem målet är till, samt att det är viktigt med respekt och mötesdisciplin. Deltagarna beskrev också kunskap och förståelse för andra aktörer och egen organisation samt att det är viktigt att ha etablerade relationer sedan innan. Några aspekter som kan kopplas till "i stunden" var förmåga att "köpa sig ledningsrum", skapa rum/plats för att dela erfarenheter/kunskap för att kunna fatta beslut och att kunna

definiera processen, både den egna och andra aktörers. Slutligen nämndes att en förlåtande organisation är viktigt.

I diskussionen om **perspektivförståelse (del 2 i workshopen)** lyftes följande aspekter.

Räddningstjänsten finns inom ett system där det finns olika perspektiv. Det kan vara perspektiv som politikens, miljöns, kommunens, regionens, polisens, tidsskalor. Man behöver förstå sin samarbetspartners perspektiv. Det går att se det som en palett av perspektiv, där räddningstjänstens perspektiv är primärt och andras perspektiv får ibland vara sekundärt. Det kan vara bra att inkludera fler personer i gruppen så att man därmed får in fler perspektiv, och att kunna ha perspektivförståelse i gruppen kan man uppnå genom gruppuppbyggnaden. Detta kan exempelvis kopplas till insatsleder plus där någon kan stå vid sidan av i lugn och ro och tänka ur olika perspektiv.

Att ha perspektivförståelse faller sig inte naturligt för alla utan det kan vara lättare för vissa. Deltagarna tog upp att det kan vara omöjligt att skapa perspektivförståelse i förhållande till tidspressen i vissa insatser. Ibland har man gott om tid på grund av att branden är annorlunda, och då har man tid att tänka utanför boxen. I stora bränder finns det ingen möjlighet att tänka perspektiv.

Deltagarna tog även upp frågan om det är gott nog att ta med ett perspektiv men sedan sluta diskutera det under insatsen.

Förmåga till perspektivförståelse går att öva upp genom att ta en roll med ett särskilt perspektiv och att sedan bredda det genom att sätta sig i en annans skor.

Vad gäller **rangordningen av kvaliteter (del 3 i workshopen)** så var detta en svår uppgift. Främst så var det svårt att rangordna "generellt" och deltagarna menade att det beror på om man ser till kvaliteten på problemlösningen eller om det "bara ska lösas". Detta kan också ställas i förhållande till insatsens dynamik eller tidspress. Exempelvis, i början av en insats kanske det är viktigare att få igång arbetet än att ta in allas perspektiv. Det senare blir allt viktigare efterhand, då det även finns tid att ta in flera perspektiv. Deltagarna föreslog att det kunde vara lättare att rangordna utifrån en x-/y-axel där den ena representerar kvalitet på problemlösning och den andra dynamik/tid.

För vissa kvaliteter höll inte deltagarna alltid med varandra om hur viktiga de är. Exempelvis "relationer sedan innan" tyckte en deltagare inte alls var viktigt utan menade att det var möjligt att jobba med helt nya människor och fortfarande göra ett bra jobb. Andra menade att etablerade relationer kunde också vara en relation mellan räddningstjänst och polis till exempel, och det var viktigt för att lösa problem. Men, även med den nyanseringen så verkade inte deltagarna vara helt överens om rangordningen.

Tove Frykmer

Victoria Johnson

Avdelningen för riskhantering och samhällssäkerhet, Lunds universitet

2024-06-04

Resultatet blev därför att deltagarna satte i princip alla kvaliteterna högst upp då alla anses viktiga. Om övningen skulle göras om skulle en rangordning utifrån relevans med avseende på tid och dynamik vara mer lämpligt.

Appendix 1 - resultat från post-its och flipcharts

